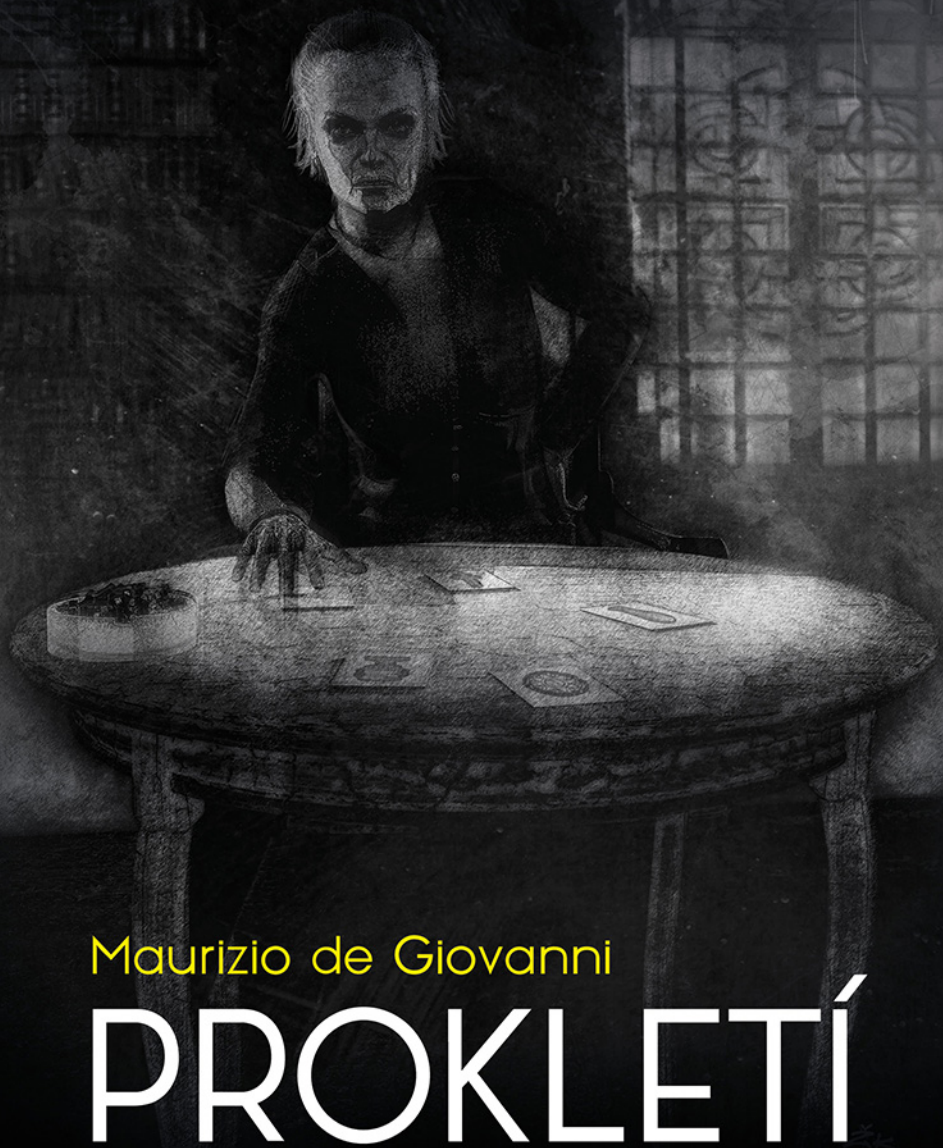

JARO KOMISAŘE RICCIARDIHO

Maurizio de Giovanni

PROKLETÍ

Maurizio de Giovanni

PROKLETÍ

Maurizio de Giovanni

PROKLETÍ

JARO KOMISAŘE RICCIARDIHO

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Vydáno na základě smlouvy se společností The Italian Literary Agency.

Copyright © Maurizio de Giovanni, 2008

Translation © Helena Schwarzová, 2017

Cover Illustrations © Žaneta Kortusová, 2017

Cover Art © Lukáš Tuma, 2017

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, 2017

ISBN 978-80-7557-439-8 (pdf)

Komisař Ricciardi

1. Bolest

Zima komisaře Ricciardiho

2. Prokletí

Jaro komisaře Ricciardiho

3. Il posto di ognuno

L'estate del commissario Ricciardi

4. Il giorno dei morti

L'autunno del commissario Ricciardi

5. Per la mano mia

Il natale del commissario Ricciardi

6. L'omicidio Carosino

Le prime indagini del commissario Ricciardi

7. Vipera

Nessuna resurrezione per il commissario Ricciardi

8. Febbre

Racconto contenuto nell'antologia Giochi criminali

9. In fondo al tuo cuore

Inferno per il commissario Ricciardi

10. Anime di vetro

Falene per il commissario Ricciardi

11. Serenata senza nome

Notturmo per il commissario Ricciardi

12. Rondini d'inverno

Sipario per il commissario Ricciardi

Obsah

Kapitola první	
Kapitola druhá	
Kapitola třetí	
Kapitola čtvrtá	
Kapitola pátá	
Kapitola šestá	
Kapitola sedmá	
Kapitola osmá	
Kapitola devátá	
Kapitola desátá	
Kapitola jedenáctá	
Kapitola dvanáctá	
Kapitola třináctá	
Kapitola čtrnáctá	
Kapitola patnáctá	
Kapitola šestnáctá	
Kapitola sedmnáctá	
Kapitola osmnáctá	
Kapitola devatenáctá	
Kapitola dvacátá	
Kapitola dvacátá první	
Kapitola dvacátá druhá	
Kapitola dvacátá třetí	
Kapitola dvacátá čtvrtá	
Kapitola dvacátá pátá	
Kapitola dvacátá šestá	
Kapitola dvacátá sedmá	

Kapitola dvacátá osmá
Kapitola dvacátá devátá
Kapitola třicátá
Kapitola třicátá první
Kapitola třicátá druhá
Kapitola třicátá třetí
Kapitola třicátá čtvrtá
Kapitola třicátá pátá
Kapitola třicátá šestá
Kapitola třicátá sedmá
Kapitola třicátá osmá
Kapitola třicátá devátá
Kapitola čtyřicátá
Kapitola čtyřicátá první
Kapitola čtyřicátá druhá
Kapitola čtyřicátá třetí
Kapitola čtyřicátá čtvrtá
Kapitola čtyřicátá pátá
Kapitola čtyřicátá šestá
Kapitola čtyřicátá sedmá
Kapitola čtyřicátá osmá
Kapitola čtyřicátá devátá
Kapitola padesátá
Kapitola padesátá první
Kapitola padesátá druhá
Kapitola padesátá třetí
Kapitola padesátá čtvrtá
Kapitola padesátá pátá
Kapitola padesátá šestá
Kapitola padesátá sedmá

Kapitola padesátá osmá
Kapitola padesátá devátá
Kapitola šedesátá
Kapitola šedesátá první
Kapitola šedesátá druhá
Kapitola šedesátá třetí
Kapitola šedesátá čtvrtá
Poděkování

Kapitola první

Nikdo to nemohl vědět, ale toho odpoledne se z nebes snášel poslední zimní déšť. Na ulici se odrážela ve vzduchu bez sebemenší známky větru slabá záře nehybně visících lamp. V tuto večerní hodinu svítilo jen světlo holičství, kde holič leštil mosaz zrcadla.

Ciro Esposito byl na svou profesi náležitě hrdý. Povolání se naučil už jako dítě, když zametal hromady vlasů na podlaze živnosti, která byla nejdříve dědečka a potom tatínka. Chovali se k němu jako k ostatním zaměstnancům, dokonce dostal i nějaký ten pohlavek navíc, když podal břitvu či vlhký ručník s vteřinovým zpožděním. Ale hodilo se mu to. Nyní, zrovna jako tehdy, byli zákazníci jeho salónu nejen ze čtvrti Sannità, ale i ze vzdálené čtvrti Capodimonte. Měl s nimi výborné vztahy: věděl, že se chodí k holiči nejen stříhat a holit, ale hlavně si užít chvilku volnosti, kdy jsou osvobozeni od práce i od manželek, v některých případech i od strany. Vycvičil si obzvláštní citlivost, která mu umožňovala povídat si či být ticho a mít vždy připravenou poznámku na oblíbená témata zákazníků.

Stal se z něj uznávaný znalec fotbalu, žen, peněz a cen, úcty a ponížení. Vyhýbal se politice, která byla v té době nebezpečnou půdou. Jednomu pouličnímu zelináři, který nadával na to, jak je těžké sehnat zboží, rozbili čtyři neznámí křupani kárku se slovy, že je špinavý poraženec. Vyhýbal se i pomluvám, protože člověk si nemohl být nikdy jistý. Byl pyšný na to, že jeho salón je jakýmsi společenským klubem – a právě proto si dělal starosti, aby příhoda, která se tu před měsícem přihodila, nevrhla stín na jeho ctěnou aktivitu.

V jeho holičství se zabil muž. Byl to starý zákazník, který chodil už k jeho otci. Žoviální a sdílný pán, pořád si stěžoval na manželku, děti a peníze, kterých nikdy nebylo dost. Státní úředník, nepamatoval si kde,

nebo to možná ani nikdy nevěděl. Poslední dobou byl zasmušilý, roztržitý, nemluvil ani se nesmál vyhlášeným Cirovým vtipům: nechala ho manželka a vzala si s sebou i jejich dva syny.

Stalo se to znenadání, když mu opatrně břitvou holil levý knír, zákazník ho chytl za zápěstí a jedním rozhodným pohybem si rozřízl krk od ucha k uchu. Ještě štěstí, že u toho byl Cirův pomocník a dva zákazníci, jinak by bylo nemožné dokázat policii a soudci, že se jednalo o sebevraždu. Okamžitě vše uklidil, příští den nechal zavřeno a dával si velký pozor, aby nic nevyšlo najevo. Pomohlo, že mrtvý byl z jiné čtvrti. V tak pověřivém městě stačilo k rozšíření špatné pověsti opravdu málo.

Na to vše myslel Ciro Esposito toho posledního zimního večera, když uklidil a chystal se zavřít dvě těžké dřevěné okenice, které chránily vchod do holičství. V ulici Salvator Rosa byl jediný, kdo pracoval do tak pozdních hodin. Ale den ještě neskončil. Do holičství vešel muž mumlající pozdrav.

Ciro ho znal: byl to jeden z nejpodivnějších zákazníků. Byl střední hubené postavy a velice mlčenlivý. Bylo mu kolem třicítky; měl snědou pleť a úzké rty. Bezvýrazný ve všem, až na ty zelené skelné oči a na to, že nenosil nikdy klobouk, dokonce ani v plné zimě. To málo, co o něm věděl, ho uvádělo v jeho přítomnosti do rozpaků. V těchto dobách se neslušelo neuspokojit zákazníky, zvláště ty stálé, ale zejména tento nepatřil mezi ty příjemné. Pozdravil, posadil se a zavřel oči, jako kdyby spal; seděl v křesle vzpřímeně, téměř toporně.

„Dobrý večer, pane. Tak co budeme dělat?“

„Jenom vlasy, děkuji. Ne příliš nakrátko. Jen tak narychlo.“

„Ano, pane, hned to bude, nebudu vás zdržovat. Posadte se.“

Muž si sedl. Rychle se kolem sebe rozhlédl a Ciro viděl, jak sebou trhl a na chvíli zatajil dech. Byla to sugesce, nebo se opravdu díval na židli vzadu v salónu, tu od mrtvého? Holič si pomyslel, že se stává tou myšlenkou posedlý: připadalo mu, že všichni příchozí si všimají krvavých skvrn, které tak pracně odstranil.

Zákazník si prudkým pohybem odhrnul z čela pramen neposlušných vlasů, který mu padal na úzký nos. V umělém světle vypadal bledší, jako by trpěl na játra: snědá barva se teď jevila jako žlutavá. Muž si povzdechl a zavřel oči.

„Pane, je vám dobře? Můžu vám nabídnout sklenici vody?“

„Ne, ne. Prosím vás, dělejte rychle.“

Ciro začal kvapně sestříhávat vlasy na zátylku. Nemohl vědět, na co se muž se zavřenýma očima nechtěl koukat.

Ze zadní části místnosti zákazník viděl muže s hlavou vtěsnanou mezi ramena, rukama spuštěnými na nohou, černou látkou uvázanou na zadní části krku a pohledem obráceným do zrcadla na stěně. Hned nad látkou byla ohromná řezná rána jako úsměv nakreslený dítětem, ze kterého rytmicky vytékala krev. Přes zavřená víčka cítil, jak k němu mrtvola pomalu otáčí hlavu: mírné lupnutí krčních obratlů, vlhké drhnutí okrajů rány.

„Teď chceš vidět, co bude říkat ta děvka. Teď, když vzala dětem otce.“

Zákazník si dal ruku na spánek. Ciro byl stále více nespůj. V tuto večerní hodinu už nikdo nechodí a ten flákač pomocník odešel už před pěknou chvílí. Co se mohlo ještě přihodit? Nůžky cvakaly čím dál rychleji. Muž měl pevně zavřená víčka a holič si všiml perliček potu na jeho čele. Možná měl teplotu.

„Už to skoro je, pane. Dvě minutky a můžete jít.“

Ze zadní části místnosti mrtvý opakoval svůj náрек. Venku za otevřenými dveřmi mlčela ulice a čekalo jaro. Jako by se vše zastavilo.

Muž slyšel cvakat nůžky jako šilená klepeta, byl rozhodnutý neposlušovat. *„Ale co chceš vidět? Teď už neuvidíš nic. Ani to, co říká ta děvka, ani nic jiného.“*

Holič s hlubokým oddechnutím sundal ručník z krku zákazníka.

„A je to, pane. Hotovo.“

Poté, co zákazník pohodil několik mincí na stoleček, který sloužil jako pokladna, vyšel ven na vzduch, aby se pořádně nadechl. Připadalo mu, že se dusí.

Vlhký večer obstoupil Luigiho Alfreda Ricciardiho, komisaře mobilní jednotky veřejné bezpečnosti při policejním ředitelství v Neapoli. Muže, který viděl mrtvé.

Tonýno Iodice přišel domů, kde čekaly manželka, matka a tři děti. Byl to mizerný den. Jako každý večer se zastavil v průjezdu starého domu v ulici Montecalvario, aby si oblékl svou masku – masku unaveného, ale spokojeného otce rodiny; člověka, kterému to dobře vycházelo. Věděl, že to není správné, ale dělal to pro *jejich* dobro. Nechtěl tu tíhu házet i na jejich bedra.

Byl to on, kdo celou noc zíral do stropu a poslouchal dýchání celé rodiny; další den v poklidu. Kdo ví, jak dlouho můžeme takto pokračovat? Bylo na něm počítat a přepočítávat účty, stále stejné peníze a stejné dny, kdy čekal na datum vypršení splatnosti směnky a hledal slova, která by mohla přesvědčit tu bábu, aby mu dala ještě další možnost.

Tonýno měl pojízdný stánek s pizzou, a když se nad tím teď znovu zamýšlel, nebylo to špatné. Potíž byla, že to nepochopil včas a chtěl změnu. Vstával ráno v pět, připravil si těsto a olej a dal do pořádku celý stánek; když byla zima, zachumlal se, co to šlo, jinak se připravil na pohavek strašného letního slunce... a vyrážel do města. Stále stejná ulice, stejné tváře, stejní zákazníci.

Tonýna měli rádi: hlasitě si prozpěvoval, měl krásný hlas, to mu říkala jeho matka i zákazníci. Laškoval s pěknými paničkami, dělal, že je do nich zamilovaný, a ony se smály a říkaly mu: „Tak dobře, Tony, dej mi pizzu a padej.“ Patřil k těm, co rozdávali dobrou náladu. S jeho pojízdným stánkem, hvízdáním a příjemným hlasem ho znali všichni. I policisté se dívali na druhou stranu a nechtěli po něm žádná povolení a licence. Naopak, někdy se přiblížili a on jim nabídl pizzu, aniž po nich chtěl zaplatit. Ubíhaly měsíce a roky, oženil se a jeho krásná Concettina byla veselá a chudší než on. Pak přišli na svět hned za sebou Mário, Giuseppe a Lucietta. Krásní jako maminka a hluchí jako tatínek, ale hladoví jako oba rodiče dohromady. A pojízdný stánek pomalu přestával stačit.

Právě tehdy se Tonýno utvrdil v myšlence, že pokud nezkusí dělat něco lepšího, budou hladovět. A pak nikdo nic neříkal, ale všichni byli stále chudší a raději si vystačili s tím málem, co slupli doma. Zákazníků ubývalo a s nabídkou „pizza za osm dní – dnes jez a zaplat' za týden“ mnozí jedli a zmizeli.

A tak uvažoval, že na oběd chodí bohatí – a že bohatí se chtějí posadit u stolu, poslechnout si muzikanta s mandolínou, pít a slavit. Starý kovář z uličky San Tommaso odcházel do penze a nabízel uvolněný prostor. Vešly se tam nejméně dva dlouhé stoly a jeden malý, možná i dva. Ze začátku by dělal pizzy on a Concetta by obsluhovala. Potom, až by se to rozjelo, by jim pomáhal nejstarší syn Mário.

Vzal maminčiny úspory a požádal příbuzné a přátele o vše, co mohl žádat, ale stále mu chyběla hromada peněz. S prodaným pojízdným stánkem už nemohl couvnout. Tak mu jeden kamarád řekl, že jakási stařena ve čtvrti Sanità půjčuje peníze za malý úrok a na dlouho.

Šel za ní a přesvědčil ji. Uměl přesvědčovat lidi a staré ženy zvláště. Dostal peníze, které potřeboval, a před šesti měsíci otevřel pizzerii.

Na inauguraci přišli všichni; příbuzní, přátelé a známí. Stařena ne, řekla mu, že nerada chodí ven. Přišli a jedli celý den i den následující a připíjeli na dobrý chod lokálu a on si nenechal nic zaplatit. Jenomže potom se už přátelé a příbuzní neobjevili.

Tonýno pochopil, že závist zasahuje více než střely, jak říkali staří lidé. Měli pravdu. Jistě, občas se někdo zastavil, ale lokál nebyl na hlavní ulici, proto o něm museli lidé vědět, aby tam přišli: a nikdo o něm nevěděl. Jak pomalu plynuly dny a měsíce, Tonýno si uvědomil, že udělal hloupost. Utratil příliš peněz za vybavení a zařízení, peníze, které se mu už nevrátí. Stařena mu po třech měsících prodloužila lhůtu s vyšším úrokem o další dva měsíce, pak mu s křikem dala ještě jeden měsíc a vyhodila ho z domu; pohrozila mu, že to bylo naposledy a že musí příště zaplatit.

Tonýno otevřel dveře svého domova a Lucietta mu skočila do náručí a začala ho pusinkovat. Slyšela ho přicházet vždy jako první. Pevně ji

držel a s úsměvem na tváři se šel přivítat se zbytkem rodiny. Sevřelo se mu hrdlo. Zítra vyprší směnka, už naposledy. A on neměl ani polovinu peněz.

Kapitola druhá

Jaro dorazilo do Neapole 14. dubna roku 1931 po druhé hodině ranní. Jako obvykle přišlo se zpožděním, a to po velkém lijáku s poryvem nového jižního větru. Nejdříve si toho všimli psi na dvorcích statků Vomera a v přístavních uličkách. Zvedli čenichy a zavětrili ve vzduchu, aby se pak s povzdechem opět uložili ke spánku.

Příchod jara se odehrál v tichosti, když město odpočívalo během těch dvou hodin, kdy končí hluboká noc a začíná brzké ráno. Odehrálo se to bez oslav a bez lítosti. Jaro nevyžadovalo vítání ani potlesk. Zaplavilo ulice a náměstí a trpělivě čekalo u zavřených dveří a oken.

Rituška nespala, jen dělala, že spí. Někdy to fungovalo. Někdy se zastavil a díval se na ni a pak šel zpátky na vestavěné patro. Potom slyšela vrzání staré postele, jak se převaloval, a pak hlučné chrápání. Hrozný zvuk, který byl pro ni nádherný, protože ji ušetřil hrůzy. Někdy. Někdy jí bylo dopřáno spát.

Ale tu noc se ťukající jaro promíchalo s krví ztrpklou levným vínem z hospody na konci ulice. Nepomohlo jí dělat, že spí. Pokaždé, když na sobě cítila otcovy ruce, myslela na mámu. A proklínala ji, že zemřela.

Carmela ve spánku naříkala – artritida byla jako rozžhavené železo, které jí ničilo kosti. Nebyla jí zima, chránila ji pořádná přikrývka a stěny nebyly vlhké. Kdyby byla stařena vzhůru a nebyla by ponořena do bezesného spánku, pyšně by si prohlížela květinové tapety, které si nechala nedávno nalepit. Kdyby byla vzhůru, tak by si myslela, že těmi všemi květinami na zdech si koupila jaro a že s jeho příchodem budou květiny na balkóně a v domě závodit.

Ale Carmele nebude jaro dopřáno. Květiny ano. Těch bude mít dost. Ale neuvidí je.

Emma se opatrně obrátila na bok, aby nevzbudila manžela, který spal po její levici. Ze zkušenosti věděla, že když ho probudí pohyb měkké vlněné matrace dřívě, než má vstávat, vyhročí se tisíce chorob starého egoisty. Pozorovala jeho profil v polotmě. Přes hedvábné záclony sem dopadalo světlo lamp. Milovala ho někdy? Jestli ano, tak si to nepamatovala.

Usmála se do tmy, oči se jí zableskly jako kočky. Už ani jednu noc, ani jedno jaro bez lásky. Manžel spal s otevřenou pusou, se sítkou na hlavě a s noční košilí zapnutou až ke krku. *Bože, jak ho nenávidím.*

Přes prkna, která přehrazovala dveře přízemního bytu, slyšel Gaetano venku na ulici myši. Přes den zalézaly mřížkami do nových kanálů, až na ty velké a nemocné, které děti honily a zabíjely je. Ale v noci, a to už skoro týden, je slyšel běhat po ulici. Asi se blížilo teplo. Maminka konečně usnula. Slyšel, jak ještě před hodinou dusila blízko něj své vzlykání. Potom ji přemohla únava z celého dne. Dvě hodiny pokoje, možná tři, než znovu začne. On ne, on neusnul. Myslel na jejich rozhodnutí. Bylo to nutné. Nemohli už takto dál. Zavřel oči a jako každou noc čekal, až začne svítat.

Attilio nemohl usnout. Toho večera byl výborný, ale jako obvykle si toho nikdo nevšiml. Zatímco ve tmě kouřil, cítil ošklivou frustraci, společníci mnoha nocí, jak ho užírá. Aniž by něco viděl, rozhlédl se okolo. Pomyslel si, že tu stejně není co k vidění. Až na tu bídu. A přesto to cítil teď jako už celý život: stane se bohatým, slavným, uctívaným a zbožňovaným. Jako ten nadutý budižkničemu, co nebyl víc než on. Začněme od peněz. Peníze přinesou to ostatní. Máma mu to opakovala od kolébky. Především peníze. Ještě jeden týden. A pak bude konec smutným pokojům v bídných penzionech.

V hloubi neklidného spánku Filomena snila. Ve snu se chystala vyjít ven zahalená do dlouhé černé šály a s obličejem, jako vždy, zakrytým, aby byla nenápadná.

Na dveřích bylo červeně velkým písmem napsáno *děvka*. Tak jednoduše a jasně, jako kdyby to bylo příjmení. Viděla se, jak sklonila zahanbeně hlavu, vinná bez viny. Děvka. Bez mužů, bez lásky, bez pohledů a úsměvů. Přesto děvka. Ve snu pocítila úzkost, strach, že její syn najde ten nápis, až se vrátí domů. Rukama mokréma od pláče ho zkoušela smazat, ale čím více se snažila, tím více se nápis zvětšoval a zanechával jí červené ruce. Červené od pradávny viny. Být krásná.

První noc nového ročního období Enrika spala. Na nočním stolku byly brýle, kniha a sklenice naplněná do polovičky vodou. Domácí župánek složený na malém křesle pod vyšivacím rámečkem.

Neznámý dotek, cizí vůně a dvě oči, co jí pozorovaly v temnotě snu. Zelené. Mladá žena ve snu cítila, jak jí příchod jara rozproudil krev.

Na hony vzdálený, ale ve skutečnosti jen pár metrů od ní, usnul jeden muž. Po jídle poslouchal trochu rádio, přičemž ji z okna pozoroval, jak vyšívá. Vcházel tak do života druhých, jako by to byl jeho vlastní. Dotýkal se předmětů jinýma rukama, smál se jinými ústy a přitom si představoval zvuky a hlasy, které přes sklo neslyšel.

Potom spánek plný nového neklidu. Cítil pod kůží zvláštní úzkost, skoro nevolnost, a zatím to bylo jaro! Krev si hledala cestu. A nakonec tma s obrazy jeho strašáků, poslední vzpomínka na nevinnost dítěte.

Ve snu se muž stal znovu dítětem, bylo léto a žár mu spaloval kůži. S hlavou skloněnou, jako vždy sám, si běžel hrát do vinice, která susedila s dvorkem otcova domu. Ve snu cítil pach svého potu a vůni hroznů. A krve. Krve muže, který seděl na zemi ve stínu, nohy natažené, ruce položené na zemi, hlavu mírně skloněnou k rameni. Rukojeť ob-

rovníka nože mu trčela z hrudníku jako zrudný pahýl třetí ruky. Ve snu muž zatajil dech naivním údivem.

Jako tenkrát mrtvola zvedla hlavu a jako tenkrát k němu promluvila. Nejstrašnější bylo, že mu přišlo přirozené, že mrtvola mluví, zrovna jako tehdy. Ve snu se potom znovu obrátil a utekl. Muži, kterým se ono dítě stalo, unikl ze spících úst sten. Nepodaří se mu utéci. Stovky a tisíce mrtvých k němu budou promlouvat neznámými ústy a tolikrát na něj i budou hledět prázdnými pohledy a vztahovat k němu zlomené prsty.

Venku za okny čekalo jaro.

Kapitola třetí

Rád se procházel časně zrána, kdy bylo v ulicích málo lidí a málo hluku, až na vzdálené pokřiky pouličních prodavačů. Nemusel si s nikým vyměňovat pohledy, nemusel mít skloněnou hlavu, aby neukazoval svou tvář, své oči.

Věděl, že má silně vyvinutý čich. Nebylo to nic příjemného, aby se to nepletlo, bylo mnohem více zápachů než příjemných vůní. Ale když bylo ráno jako právě toto, bylo cítit i přes výpary stoupající z prohnílych čtvrtí schovanou vůni zeleného kopce, který se tyčil nad mořem. Připomínalo mu to vůně vesnice Fortino v Cilentu, kde se narodil a kde byl naposledy šťasten, aniž by to věděl: bujná příroda, která vítala lidi jako matka.

Lehce příjemný pocit a obava. Věděl, co ho čeká. *Jaro*, pomyslel si při chůzi k Danteho náměstí, *mění duše jako listy stromů*. Rigidní a tmavé rostliny, silné a zpevněné staletým čekáním, začaly v tomto období bláznit a ukazovat křiklavé květy, takže i vyrovnaným osobám se počaly v hlavě rodit nejpodivnější myšlenky.

Ač bylo Ricciardimu něco málo přes třicet, každý den se setkával s tím, čeho byl schopný každý jednotlivec, i ten, který vypadal, že má ke zlu daleko. Viděl toho mnohem více, než by si býval přál a než by býval chtěl. Viděl bolest.

Bolest, která pohlcuje, bolest, která se neustále opakuje. Zlost, hořkost, dokonce i ironie se objevovaly v poslední myšlence před smrtí. Poznání, že přirozená smrt uzavírá úcty se životem. Nezanechávala během následujících dnů nejisté stopy bytí; přestříhla všechny nitě a zacelila všechny rány před tím, než se dala se svým nákladem na cestu, přičemž si třela kostnaté ruce o černou tuniku. Násilná smrt ale ne, neměla na to čas. Musela odejít ve spěchu. V těchto případech se odehrávalo na

scéně představení, které nabízelo jeho očím inscenaci nejzazší bolesti. Ta se navalila na něho – jediného diváka prohnílého divadla lidského zla. Říkal tomu ta Záležitost. A myšlenka, že náhlá smrt neměla možnost vyrovnat všechny účty, se na něho přenášela a žádala pomstu. Kdo takto odcházel, neustále se ohlížel. A zanechával vzkaz, který Ricciardi zaznamenával, když slyšel tu poslední utkvělou myšlenku neustále se opakovat.

Na náměstí Carità se otevíraly první balkóny a začalo být živo. Cestou na policejní ředitelství si Ricciardi uvědomil, jako ostatně každé ráno, že neměl při výběru povolání jinou možnost; mohl dělat pouze toto a žádné jiné. Neměl by sílu tu bolest přehlížet a utíkat před ní na druhou stranu nebo utrácet všechny své peníze cestováním po světě. Nemohl by se schovat sám před sebou. Věděl, že jeho vzdálení příbuzní nechápali proč on – jediný syn zesnulého barona z Malomonte – nedělá barona z Malomonte a netěží ze společenské pozice, kterou mu toto příjmení umožňuje. Věděl, že i jeho chůva, sedmdesátiletá Róza, která se o něj od dětství starala, by ho ráda viděla vyrovnaného a klidného. Nikdo si ne-uměl vysvětlit jeho mlčení, sklopené oči a neustálou ponurost, která ho zahalovala.

Ale Ricciardi dobře věděl, že neměl na vybranou. Musel jít proti vět-ru, zasažen mýjivou poslední bolestí mrtvých, které potkával. Aby mohl pokračovat v práci, kterou smrt neměla čas dokončit.

Nebo se o to alespoň snažit.

V poklidné atmosféře brzkého rána vešel Ricciardi do budovy policejního ředitelství. U vchodu se ve vrátnici pokusil vstát polospící vrátný a zasalutovat, ale podařilo se mu jen shodit židli na zem s tupým rámusem dřeva, který se rozlehl po celém nádvoří. Naštvaně udělal za komisařovými zády gesto paroháče, protože ten ani nenaznačil pozdrav.

Ricciardi nebyl u personálu, hlídek a zaměstnanců příliš v oblibě. Ne že by se choval špatně či byl příliš tvrdý. Naopak, pokud tu byl někdo,

kdo kryl chyby a nedbalosti ostatních před nadřízenými, pak to byl on. Spíše mu nerozuměli. Jeho samotářské a mlčenlivé chování zdánlivě bez slabostí a žádné informace z jeho osobního života nepomáhaly k navázání kamarádství a soudržnosti. Jeho neobyčejná schopnost vyřešit případy v sobě nesla něco nadpřirozeného; a neexistovalo nic, co by v tomto městě vyvolávalo více strachu. A tak se rozšířil a zakořenil názor, že pracovat s Ricciardim nepřináší nic dobrého. Přidělení k jeho případu často vyvolávalo okamžitá diplomatická onemocnění – nebo mu dokonce připisovali nepříjemné události, které s ním neměly co dělat.

Bludný kruh – čím více kolem sebe Ricciardi vytvářel prázdno, tím více se od něj lidé vzdalovali. Vypadalo to, že komisař si tohoto stavu nevšímá a ani tím netrpí.

Věc se neměla jinak ani s nadřízenými – s náměstkem ředitele a se samým ředitelem. Doba však nebyla taková, aby si mohli lehce dovolit postrádat muže s takovými schopnostmi. Řím stále častěji zasahoval do samosprávy policejního ředitelství, které muselo podávat hlášení o efektivnosti vyšetřování a mít viníka, který by mohl být předhozen tisku. Vládnoucí režim vyžadoval, aby obraz života ve fašistických městech přinášel jistotu a optimismus. Ricciardi se svým bleskovým a neobvyklým řešením byl perfektní.

Ale nepříjemný pocit, který jeho přítomnost vyvolávala, byl nepopiratelný. Byl nevátný, a proto se mu nepřipisovaly žádné zásluhy ani mu nebylo umožněno postupovat v kariéře, jak by si podle výsledků zaslouhoval. Bez něj to nešlo, ale ocenění se mu nedostávalo. Na druhé straně, Ricciardi nevypadal, že by mu na kariéře záleželo. Byl neustále ponořen do práce, spíše služebník spravedlnosti než státní zaměstnanec. A bylo jedno, zda seděl ve své kanceláři nebo se procházel za bičujícího deště či letních veder skrze špinavé čtvrti, aby pokračoval v neúnavném hledání zdroje bolesti, která ho dusila.

Ale za zdí nedůvěry, jež ho obklopovala, byl přece jen jeden člověk, se kterým mohl počítat.

Kapitola čtvrtá

Praporčík Raffael Maione pil na balkóně svou kávu a vychutnával si výhled. Ve skutečnosti to, co měl v hrnku, vůbec nebyla káva. A nebyl si ani jistý, jestli si ještě chuť pravé kávy pamatuje. A ani se nemohlo říkat balkón – ne tomu malému parapetu se zábradlím, co majitel domu v ulici Concordia nechal postavit bez povolení asi před dvaceti lety. A nakonec síť tmavých uliček, které se vinuly až do ztracena, plné hladu a ubohého kšeftování... Vyžadovalo to hodně fantazie říkat tomu výhled.

Ale Maione měl fantazii a dokonce i optimismus. A Bůh to ví. A Bůh ví i to, kolik optimismu bylo zapotřebí, aby překonal určité chvíle svého života.

Zatímco tma ustupovala prvnímu světlu svítání, Maione nasával vzduch stejným způsobem, jako to před několika hodinami dělali psi. Dnes byla vůně odlišná. Snad to tentokrát vyjde, že tato nekonečná zima skončí. Další jaro, třetí bez Luky.

Někdy slyšel jeho smích. Krásný, bouřlivý a halasný smích, který ohlašoval jeho příchod. Kdo ví, jestli právě ten smích nebyl příčinou, že ho ztratil. To se nikdy nedoví. Maione se podíval na svou ruku a pak na celou paži. Byla snědá, pevná a silná, i když mu bylo už padesát let.

Luca ne, ten byl blondatý jako maminka. A stejně jako ona se stále smál. Jako ona? Vlastně od té doby Maione neslyšel smích své Lucie. Jistě, život šel dál – jak by se taky mohl zastavit s dalšími pěti dětmi v domě? Ale smích? Už nikdy více. Za zimních večerů, když už děti spaly a čas jako by se zastavil, přicházel veselý Luca a brával maminku do náruče a točil s ní jako s panenkou; nebo si dobíral jeho a říkal mu starý pupkáči. Pyšný na svou uniformu nováčka u policie.

Toho stále ještě studeného rána mu jaro přineslo vzpomínku na pach synovy krve. A vzpomínku, jak Ricciardi, ten divný mladík, se kterým

nikdo nechtěl pracovat, zůstal ve sklepe sám s mrtvým tělem dlouhých pět minut. A jak mu doručil od Luky poslední láskyplný vzkaz a používal něžná slova, která nemohl znát. Přitom mu pevně stiskl paži a díval se mu upřeně do očí. Ještě teď, po třech letech, mu běhal mráz po zádech láskou i hrůzou.

Od té doby se stal komisařovým strážcem. Nedovolil nikomu, aby o komisaři špatně mluvil nebo ho zesměšňoval.

Byl taky ochráncem komisařova zvláštního postupu, který spočíval v prozkoumání místa činu o samotě. Maione posílal všechny pryč, zatímco se komisař vcíťoval do toho, co se stalo; a někdy se stal i důvěrníkem toho mála, s čím byl Ricciardi ochoten se svěřit. Jednalo se o přemýšlení nahlas při vyšetřování, kdy Maione se svou prostou zkušeností vytušil rysy člověka. Jako by to pokaždé byla jeho osobní věc, jeho vlastní bolest, jeho potupa, která žádá pomstu, a křivda, která se musí napravit. Ne jako druzí, co vyšetřovali kvůli penězům, kariéře či moci: takových poznal mnoho. Ne, nebyl jako ti druzí.

Toho rána Maione myslel na to, že Ricciardi nebyl zas tak o mnoho starší než jeho Luca, možná o deset či o málo více let. Ale připadal mu jako stoletý stařec a opuštěný jako odsouzenec.

Maione přivřel oči, přejel si rukou tvář, na které již bylo cítit strniště, ač se před hodinou oholil, a najednou mu došlo, že právě díky tomuto zavržení mu byl komisař schopen doručit poslední synova slova. Otřásl se a šel dovnitř. Byl čas jít do práce.